

5. Kotitaloudet kansantaloudessa

5.1 Kotitalousten varallisuus

- Palkkatulot suurin ihmisten saama tuloerä
 - **palkkasumma** on kaikkien palkkatyötä Suomessa tekevien ansioiden yhteissumma
 - 2. suurin tuloerä **julkisen sektorin tulonsiirrot** eli eläkkeet, lapsilisät ja työttömyyskorvaukset (n. 25 %)
 - **yrittäjätuloista** suurin osa on yrittäjien itselleen maksamia palkkatuloja (n. 5 – 7 %)
 - **omaisuustulot** eli korkotulot, osingot, vuokratulot ja omaisuuden myyntivoitot (> 10 %)
- Kotitalouksien velat
 - **säästö** on tulojen ja menojen erotus

- säästämistä $\frac{\text{säästöt}}{\text{kaikki vuositulot}}$
- velkaantumista kotitalouksilla $\frac{\text{velat}}{\text{kaikki vuositulot}}$ ja yrityksillä $\frac{\text{yrityksen velat}}{\text{oma pääoma}}$
- kansainvälisesti suomalaiset kotitaloudet ovat vähävelkaisia, suurin velkataakka 25-40-vuotiailla
- kuluttamiseen vaikuttavat kiinteä omaisuus ja tulot
- **budjettirajoite** on tulojen ja/tai varallisuuden kulutusmenoille asettama rajoite
- lapsiperheen (keskiarvallisesti) suurimpia menoeriä ovat asuminen, energia ja liikenne

5.2 Uudet kuluttamisen trendit

- Vastuullisuus – ympäristö- tai sosiaalinen vastuu
 - mittareita mm. Luomu, Avainlippu, Reilu kauppa
 - korostetaan **ympäristön kuormituksen** määrää ja vältetään turhaa kulutusta
 - **tuotteen elinkaari** (valmistus > kulutus > hävitys) ja tuotteiden kierrätys ja korjaus tärkeää
 - **ekologinen jalanjälki** huomioi asumisen, liikkumisen ja elintarvikkeiden **ympäristövaikutukset**
- **Sosiaalisesti vastuullinen** kuluttaminen huomioi mm. tuotteiden **valmistusolot ja eettisyyden**

- **Jakamistaloudessa** (*sharing economy*) kaikkea ei omisteta itse, mutta mukavuudesta ei luovuta
 - lainataan yhteisön yhteisiä hyödykkeitä ja omistamisen sijaan on **käyttöoikeus** hyödykkeisiin
 - **internetin** hyödyntämismahdollisuudet
- Jakamistalous **vie myös töitä pois alalta**, kun ihmiset ostavat toisiltaan eivätkä alan yrityksiltä
 - vertaismyynti esimerkiksi Uber tai Airbnb